

lett. Az Erkel Ferenc Társaság alapító tagja, alelnöke volt, majd örökös tiszteletbeli alelnöke lett.

Mindennapi harcaiban hú társa volt felesége, Márta, aki példás szeretettel vett részt az Erkel nevéhez köthető rendezvényeken, és tiszteletreméltóan összefogta a hatalmas, sokágú történelmi családot. András fiuk tragikus betegsége, majd elmenetele óta az elmúlt években a Tanár Úr fokozatosan visszavonult.

Erkel Tibor halála a magyar zenei élet pótolhatatlan nagy vesztesége. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Szőnyiné Szerző Katalin

Kodály és a XXI. század

Konferencia az ELTE Tanító és Óvóképző Karán

Hetedik alkalommal rendezett konferenciát az ELTE Tanító- és Óvóképző Karának Ének-zenei Tanszéke 2017. január 26-án. Igaz, csupán egynapos, ám annál sűrűbb és gazdagabb programmal.

A témaválasztás sok szempontból aktuális: a Kodály-év keretében, a tanszék irányának megfelelően rátekinteni Kodály pedagógiai életművére, annak aktualitására. Nem írhatjuk és nem is tűzték ki célul a szervezők, hogy a konferencia „áttekinti” a kérdést, hiszen ekkora örökséggel jó gazda módjára bánni permanens feladat; egynapos rendezvény még a tartalomjegyzékéhez is kevés. Felelősségteljesen közelíteni hozzá viszont sokféleképp lehet, a sok közül utaljunk most csak Dobszay László *Kodály után* című könyvére. Ennek a konferenciának is, mint az említett könyvnek, számtalan más írásnak, katartikus Kodály-koncertnek, filmsikernek a közelmúltban, vagy legújabban a módszer által kivívott nemzetközi elismerésnek, egyik fontos üzenete: hogy 50 évvel Kodály halála után, sem a művészet, sem a pedagógia *nincs Kodály után*, akkor sem, ha időről időre újra kell értelmezni az örökséget. Őrizni pedig már csak azért is indokolt, mert forradalmi korok után jön a konszolidáció, a digitális forradalom után is felfedezheti még a világ, milyen üdvös egyszerűen csak *énekelni és játszani is engedni* a gyerekeket.

„Konferenciánk célja Kodály Zoltán örökségének újragondolása a XXI. század sokszínűségében” – fogalmaz a meghívó, melynek során

tizenhárom előadás hangzott el, a rendezvény alcíme pedig egy elemét emeli ki ennek a sokszínűségnek:

Zeneiség a digitalizált világban

A bevezető előadást *Márkusné Natter-Nád Klára* tartotta: *Kodályról személyes emlékek alapján* címmel. Kodály népzeneóráinak és vizsgáinak emlékéen túl az előadó Kodály-tanítványok „három nemzedék”-ét tekintette át, helyezte el a történelemben. Az első a Bárdos-nemzedék, amely azután Kodály munka- és harcostársává lett. A második az előadó sajátja, azoké, akik még közvetlenül Kodálytól, de már Kodály-tanítványoktól is tanulhattak, azoké, akik tudásukat e kettős tapasztalatra építve adhatták át az utánuk jövőknek. A harmadik nemzedék már Kodálytól magától nem tanulhatott, kizárólagosan Kodály-tanítványok tanítványai, ők alkották a 26-i konferencia előadóinak derékhadát. *A hallgatóság derékhadát* pedig az a főiskolás fiatalság képviselte, amelyik most már negyedik nemzedékként vehető számba.

Kodály óta, nem egyszer épp őáltala inspiráltan számtalan eszközzel, megközelítésmóddal lettünk gazdagabbak. Nemcsak a digitalizáció, de ezek a módszertani vagy rokon tudományterületről érkező új elemek is mind jelen vannak a XXI. század sokszínűségében, néhányukat pedig a konferencia is bemutatta. *Szedlacsek Katalin* előadása: *A Kodály-tanítvány Kokas Klára*. Kokas Klára a zene és a mozgásos illetve vizuális önkifejezés kapcsolatára építő pedagógiájáról szólt, ez a pedagógia voltaképp a kodályi nézetek kísérletes alátámasztásának igényéből nőtt ki. *Szabadi Magdolna* a zeneterápia eszköztárának jelentőségére mutatott

rá: *A kodályi elvek és a zeneterápia kapcsolata*, a zene gyógyító célú alkalmazása, amely mára önálló diszciplína rangjára emelkedett és orvosi ellenőrzött körülmények között folyik, ugyancsak a zene emberformáló vagy (lelki) egészségmegőrző hatékonyságának kodályi felismerésével (újra-felismerésével) mutat szoros kapcsolatot. – A hangokra, a zenére már a magzat fogékony; nemcsak a zenei nevelést kell magzati korban kezdeni, de a koraszülöttek (és „koraszülők”) terápiájában is segítséget nyújthat a zene. Ennek mikéntjét mutatta be *Hazay Tímea*: „*A te hangodat ismerem.*” *A PIC Ringatóról*; PIC = perinatális intenzív centrum. Az előadó munkásságát egyébként részletesen és közérthetően ismerteti az *Új Ember Hetilap* 2015. október 18-i száma, „Nehéz helyzetben szeretni” címmel. Az írás a világhálón is hozzáférhető: <http://ujember.hu/nehez-helyzetben-szeretni/>. – Az előző századforduló táján fellépett, az oktatásközpontúságot gyermek- és nevelésközpontúságra cserélő pedagógiai irányzatok sorába illeszkedik Kodály pedagógiai nézetrendszere is – e kérdéskör részletes vizsgálata Pethő Villő (a világhálón ugyancsak elérhető) doktori értekezésének témája (http://doktori.bibl.u-szeged.hu/1080/1/pethov_ertekezes.pdf). Ebbe a kérdéskörbe engedett bepillantást *Pethő Villő* konferencia-előadása: *Kodály Zoltán zenepedagógiájának életreform elemei*.

Több előadás foglalkozott a játékos fejlesztés lehetőségeivel, bemutatva a bölcsődések, óvodások, kisiskolások zenei nevelésével kapcsolatos módszereket és eszközöket: *Hegedűsné Tóth Zsuzsanna*: *Tesz-vesz muzsika*. *Kismartony Katalin*: *Zene-játék bölcsődében, óvodában*, *Bánki Vera*: *Zene-játék – módszertani ötletek*.

Szilágyi Zsuzsanna előadása a zenei befogadás óvodai szerepét tárgyalta: hol tart, hová jutott a világ Törzsök Béla klasszikus könyve óta. Az előadás címe: *Zenehallgatás a XXI. sz. óvodájában*. – A zenei nevelés kínáló új iskolai lehetőségeit tekintette át *Döbrössy János*; előadásának címűl: *Mindennapos éneklés*, egy ide s tova két éve létrehívott minisztériumi munkacsoport nevét választotta. – A pedagógiai előadások

sorában végül *Deákné Kecskés Mónika* a digitalizáció kihívásaival szembeállította a hallgatóságot: *Digitális világ a zenetanár szemével*.

A gyakorlatba is betekinthettünk egy kisiskolás, 2. osztályos csoporttal tartott bemutató foglalkozás erejéig, melyet *Mihalovics Csilla* gyakorlóiskolai szakvezető pedagógus vezetett, egyszer s mind a hallgatóság számára kommentált.

A pedagógia elmélete és gyakorlata mellett néhány Kodály életének és munkásságának más területéhez kapcsolódó, de a pedagógia szempontjából is fontos téma, szintén helyet kapott a konferencián. *Szesztay Zsuzsanna* előadásának címe: *A népzene gyűjtés integrálódása Kodály hangszeres zenéjében*. *Szesztay Zsuzsanna zongorajátéka* nemcsak ekkor hatott üdítően a hallgatóságra, hanem a nap folyamán többször is jólesően szakította meg néhány percre az előadásfolyamot. *Tamási Kinga*: „*Ignis ardens*” – *ki Kodály barátja?* Címmel, Nádasy Alfonz alakját az emberi közelség személyességével és szakmai közelség elkötelezettségével idézte meg, hiszen Kodály e barátjának és pályatársának, nem utolsósorban gyóntatójának szkolájában Tamási Kinga maga is sok éven át énekelt. Nádasy Alfonz atyát Kodály nevezte így: „*ignis ardens*”, lángoló tűz.

Nemcsak zongorajáték, másfajta élőzene is volt. *Varjasi Gyula* az ugyancsak a szegedi társintézményből érkezett *Dombiné Kemény Erzsébet* kíséretével énekelt; *Döbrössy János* pedig a hallgatóságot szólította fel közös éneklésre. Így módon ismerhettük meg *Deák László Kállai ket-tős-átiratát*, a szerző és *Deákné Kecskés Mónika* zongorajátékával, amelyhez *Döbrössy* irányításával a hallgatóság énekelte hozzá a népdalt. A konferencia egész menete, a hangzó zene jelenléte is a kodályi elvek gyakorlattá váltásaként értékelhető, a gondolatébresztő előadások pedig bizonyították, a Mester hatása változatlanul eleven, *lángoló tűz*.

A konferencia elején ünnepestélyes köszöntőkre került sor, a kar nevében *Mikonya György* dékán, a tanszék nevében *Döbrössy János* tanszékvezető részéről. A levezető elnök tisztét *Kismartony Katalin* látta el, pergő egymásutánba jóhumorral vezetve a hosszú előadásfolyamot.

Befejezésül pedig néhány hallgatói kérdés, észrevétel, kiegészítés hangzott el. Az esemény társrendezői: a Kisgyermek-nevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratórium, az ELTE TÓK Hagyományörző Alapítványa, valamint az Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete.

Köteles György